

1. **POWAŻAĆ** (37) *vb impf*

o oraz drugie a jasne; w *inf* -wã- (6), -wa- (1) *LatHar*; w pozostałych formach -wã-.

inf poważać (9). ◇ *praes* 1 sg poważam (1). ◇ 2 sg powążasz (2). ◇ 3 sg poważa (1). ◇ 1 pl poważamy (1). ◇ 3 pl poważają (9). ◇ *praet* 1 sg m -m poważałem (1). ◇ 3 sg m poważał (3). ◇ 3 pl m pers poważali (3). ◇ *fut* 2 sg m poważać będziesz (1). ◇ 3 pl subst poważać będą (1). ◇ *imp* 2 sg poważaj (1). ◇ 2 pl poważajcie (1). ◇ *con* 3 pl m pers by poważali (1). ◇ *part praes act* poważając (2).

Sł stp brak, *Cn s.v. ważę sobie kogoś, szanuję kogo*, *Linde XVII – XVIII w.*

1. Szanować, cenić, liczyć się z kimś; *aestimare a. facere magni, habere dignum a. primum, honorifice tractare, multifacere, multum a. plurimum tribuere Cn [kogo, co] (36)*: A ná to iedno bacząc że Krolá przefzłego/ Nie mieli łobie nizacz zówolánia [!] iego. Nic práwni konštytucyi tak nie poważáli/ Mężoboyftwá/ łtrzelánia/ íák chćieli dźiáláli. *MycPrz* I B3v.

poważać wedle czego (1): [*Patria mea*] nigdy nie pogárdzálá człowiekiem Rycerłkim/ y owłzem byłá zówfze wdźięczna kóždego narodu człowieká počćiwego Rycerłkiego/ poważáiąc zówfze káždego wedle załług y godnołci iego. *CzahTr* A2v.

W porównaniu (1): Vmieyże íą [łw. *Pannę*] łobie łiepiey powážáć niżli Luter/ álbo Kálwin/ álbo inłzy tegož cechu łudzie. *LatHar* 478.

Zwroty: »lekce (a. lekko) powážáć« [*w tym: sobie* (10); *czym* (1), *czym* [= *pod względem czego*] (1)] = *lekceważyć* (22): Prołżę niechcieyże tu łobie znáydowná przyczyny/ Abył lekce łudzkie prace miał powážáć łobie/ Włzákož wierę czyní co raczyłł włzytko wolno łobie. *HistLan* A2; nieborak [...] Acž s płáczem łzámí chęłto oblał łtuczkkę chleba/ Znáiąc że było inák łprawowáć łie łrzeba/ Przeciw dzieciom niewdźięcznym co ná to niedbáią/ Owłzem miłóć łodzców lekce powážáią. *HistLan* Bv, F2v; *RejPosWstaw* [41²]v; Nie Miniłtryć ty/ áni włługowánie ich/ mowá tą łwoią/ lekce łobie powážáłł: gdy ták o nich/ przeto iż cudow nie czynią/ łobieráłł: [...] Ale to włzytko przeciw Bogu łámemu czyníłł. *CzechRozm* 187; *CzechEpPORz* **4v; *WerGołc* 210; *PaprUp* G2v; Moc łowieł turecka/ łámá przez łię íełł táká/ iż łiczbá nie łrzeba íey lekce łobie powážáć/ ále z łodzái u łietrzeba łie íey nážbyt bać *OrzJan* 34; Wątpćiełł teraz W.M. íełłi možećie o dźielnołci łwoiey: á naród łwoy íełłi chćećie/ lekce łobie powážáycie *OrzJan* 46, 47; *WujNT* 385, 425, 1.*Cor* 4 *arg*, s. 661; łám Bog łowiedział: ktorzy mię lekce powážáią *erunt ignobiles*, będą pogárdzonymi/ á po łolłku/ niełłáchetnymi *PowodPr* 42, 72; *CiekPotr* 39; Człowiek by był łamežnieyłzy nie má łobie lekce ná łtronie powážáć náylłżego łiepryziácielá. *CzahTr* I3, F3v. *Cf Szeregi*.

»małó (a. łniey) łobie powážáć« (2): *ActReg* 109; łoię łie, íełłibym Nie wczyníł o co mię łrołłł, ábył o łnie Nie łozumiáł, że małó powážám ćię łobie. *CiekPotr* 90.

»łobie, u łiebie powážáć« [*szyk zmienny*] (20:2): *RejZwierc* 94v; Krol y Prorok łwięty Dawid [...] zali go [*pisma Mojęszowego*] nie ták v łiebie powážáł/ że íe zá łaczyłłłze Bože wımowy miał? *CzechEp* 112; [*diabel do łłodzieńca*] Chóćia łobie tákíey wczynnołci łey łiepowážáłł/ á zá íeden wczynek nie chćełł łię łieć do łmierći łobrze: łedy ía przed łię łłowo łrzyłmam/ iż to łomći łámienił nie łdłmienię *WerGołc* 255; [*Rytwiáński łówoł do krolá o Litwinach*] łakci zhardzieli/ ze łwego łolłkazania łobie łiepowážáia. *PaprUp* F, K2; *GrabowSet* D2v; *LatHar* 478; *WysKaz*)(2v; *SkarKaz* 456b; *CzahTr* I3. *Cf* »lekce powážáć«, »małó łobie powážáć«.

Szeregi: »nie dbać a lekce poważać« (1): [niektórzy] nic nie dbają á lekce sobie poważają święte słowá iego. *RejAp* 192v.

»lekce poważać i prześladować« (1): sam Papięz osobą swą/ zwierzchności świeckiej zdawną się przeciwiał/ y onę lekce poważał/ y prześladował *NiemObr* 171.

»serce mieć albo poważać« (1): Boże [...] maż takie stróże Co tego pilni/ iákie kto ku tobie Serce ma: álbo poważa cię sobie. *GrabowSet* D2v.

2. Brać pod uwagę, rozważać, oceniać, uwzględniać; exquirere *Mącz* [co] (1) :

poważać wedle czego (1): Facta alicuius ad antiquae religionis rationem exquirere, Vczinki czyye wedle stárádawney wiary y záchowánia poważać/ porównáwác. *Mącz* 336d.

Szeregi: [»nie oględać się ani poważać«: Wy, będąc u niego, nie oględając się ani poważając artykułów spisanych, przez żadnej przyczyny dania przezeń zraniliście go. *PiotrDzien* 328.]

»poważać, porównawać« (1): *Mącz* 336d *cf* *poważać wedle czego*.

Synonimy: 1. szanować; 2. szacować.

Formacje współrdzenne cf WAŻYĆ.

Cf **POWAŻAN, POWAŻANIE**